

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours Part-III Examination, 2020

SANSKRIT

PAPER-SANA-VIII

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

UNIT-I

(Full Marks-35)

1. यथेच्छमेकस्योत्तरं प्रदेयम्— 10×1 = 10

(a) "प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा"— इति सूत्राशयः सविशदं परिष्क्रियताम्।

(b) अधिकरणस्वरूपं परिष्कृत्य दीक्षितानुसारं तद्भेदः सोदाहरणं प्रपञ्चनीयः।

OR

स्वाभिमतं सूत्रद्वयं सुरगिरा व्याख्येयम्— 5×2 = 10

(a) तुमर्थाच्च भाववचनात्

(b) सहयुक्तेऽप्रधाने

(c) विभाषा गुणेऽस्त्रियाम्

(d) यस्य च भावेन भाव लक्षणम्

(e) वारणार्थानामीप्सितः।

2. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम्— 5×1 = 5

(a) कर्म इत्यनुवृत्तौ पुनः कर्मग्रहणमाधार निवृत्त्यर्थम्।

(b) कृति किम् ? तद्धिते मा भूत् , कृतपूर्वी कटम्।

(c) प्रकर्षविवक्षायां तु परत्वात् कर्मसंज्ञा।

OR

निम्नलिखितेषु एकस्य व्याकरणसम्मता टीका विरचनीया— 5×1 = 5

(a) अपादानम्

(b) उपपदविभक्तिः

- (c) शेषः
- (d) अनादरः
- (e) अभिधानम्।

3. रेखाङ्कितेषु पदेषु द्वयोः ससूत्रं सकारण विभक्ति प्रयोगसार्थक्यं निर्णयम् –

$2\frac{1}{2} \times 2 = 5$

- (a) पण्डितं मूर्खं इति मन्यते।
- (b) प्रासादात् प्रेक्षते।
- (c) ग्रामाद् बहिः।
- (d) दुग्धस्य पानं करोति।
- (e) अलं श्रमेण।

OR

स्वाभिमतं सूत्रेकस्य संस्कृतभाषया व्याख्येयम् –

$5 \times 1 = 5$

- (a) संख्या वंशयेन।
- (b) सह सुपा।
- (c) उपमानानि सामान्यवचनैः।
- (d) तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन।
- (e) चार्थे द्वन्द्वः।

4. अधोलिखितेषु द्वयोः दीक्षितवचनयोः व्याख्या करणीया –

$5 \times 2 = 10$

- (a) समासश्चतुर्विध इति तु प्रायोवादः।
- (b) निर्धारणे या षष्ठी सा न समस्यते।
- (c) बहुलग्रहणं सर्वोपाधिव्यभिचारार्थम्।
- (d) सहस्य सः स्यादव्ययीभावे, न तु काले।
- (e) तदर्थेन प्रकृतिविकृतिभाव एव, बलिरक्षितग्रहणाज्ज्ञापकात्।

OR

द्वयोः टीका विरचनीया –

$5 \times 2 = 10$

- (a) योगविभागः
- (b) उपसर्जनम्
- (c) नञर्थः

- (d) अलुक्समासः
(e) एकशेषः ।

5. निम्नलिखितेषु एकस्य पदयोः ससूत्रं सिद्धिः कार्या – 5×1 = 5
- (a) प्रत्यहम्
(b) पञ्चवटी
(c) अहिनकुलम्
(d) द्वित्राः
(e) वीणापाणिः ।

UNIT-II
(Full Marks-15)

6. Answer any **one** question from the following: 10×1 = 10
- (a) Show the main points of difference between Vedic and Classical Sanskrit Language. 10
- (b) Write an informative note on epic Sanskrit. 10
- (c) What makes the difference between Centum and Satem groups of I.E. language? Write a note on any one of the branches referred to here. 5+5
- (d) Write an informative note on the non-Aryan influence in Sanskrit. 10
7. Write short note on any **one** of the following: 5×1 = 5
- (a) Assimilation
(b) Verner's Law
(c) Cerebralisation
(d) Metathesis.

—x—